Година II Четвртак 22. маја 1943 Број 119

ГЛАС СРБОРОБА

Излази СРЕЈЕДОМ и СУБОТОМ. — Уредништво и администрација Његошева Бр. 7. — Рукописи се не враћају — Телефон Уредништва број 64 — Претплата: месечно Din. 8·— — Појединац број Din. 1.

Екс. Бастианини: „ДУЖНОСТ НАМ ЈЕ ДА СПАСИМО ЕВРОПУ!“

Манифестације европске свијести у римском сенату

СЈЕДИНИЦА ИТАЛИЈАНСКЕ СЕНАТСКЕ КОМИСИЈЕ

дебата о финансијским питањима земље и о односима са иностранством

(Рим) Одржана је сједница сенатске комисије за развијену и валуте и комисије за инострана дјела, рада бувјетске дебате тих ресора. Министар за развијену и валуте приказао је у свом говору шта је до сада остварено у развијеним иностранством, задржавши се нарочито на потребама које наиђе садашња ситуација. Он је наложио шта је све учињено са савезничким и пријатељским земљама, и све операције развијене обављене са истима. Министар Боломи је рекао да у овим тренутцима треба учинити све могуће да би се постигао овај мир и оно благостање које влади народи очекују од овог рата. Говор министра за развијену и валуте позваљивао је најзвучнијим одобравањем и дугим аплаузом. Након што је сенатор Сазата одбио да говори увео је ријеч државни потсекретар Бастианини. Он је приказао рад министарства иностраних дјела и наложио активност свих његових функционера, од којих се многи налазе у војсци те су дали у садашњој борби, као ратници у првим борбеним линијама, свој допринос својом храброшћу и пожртвовношћу. Иза тога је споменуо министра Бомбијерија, који је са циљеним поклапством отео до посљедњег часа уз храбре италијанске трупе. Надаље је наложио недавну посјету Риму њемачког министра иностраних дјела Фон Рибентропа, који је одржао више састанака са Дучеом и новим потсекретаром италијанског министарства иностраних дјела Бастианинијем. Приликом тих сусрета потврђена је вољна за заједничку борбу и сарадњу на постигнућу заједничких идеала. Споменуо је пријатељство међу борцима обију нација у борби која се води против заједничког непријатеља за уништење болшевизма и пљачкашке. Иза тога је говорио о италијанској мисији, која је на челу са генералом Грациолијем, у ме Његовог Величанства Краља и Цара, предала Кондуктору румунске државе генералу Антонеску Велики крст војног реда Савоје. Иза тога је пружавао дјелатност проведену са другим странинацијама у сврху боље сарадње између сила Тројног пакта и пријатељских и савезничких нација. Затим је истакао велики значај сусрета, одржаног између Дучеа и Фирера у Салцбургу, чији је главни циљ био равној сарадње између нација, који се боре против Англо-руско америкинаца у сврху пријачна војске, која се бори на свим фронтовима. Иза тога је говорио о комунистичкој опасности. „Ако би противнику успјело да побједа у овом рату не би ни Сједињене Државе ни Велика Британија имала моће уништити у корист Европе у случају комунистичке најезде.“

Цитирао је такође ријечи и сједочења неких непријатељских државника као н. пр потпретсједника Сједињених Држава Самнера Велса, по коме је неизбјежна на шта би била сведена Европа у случају да изгуби рат. Да би се свијету дао трајан и праведан мир, потребно је одољевати и борити се одлучно до краја. „Овај рат је неопходан, рекао је он, јер је наше становништво од 29 милиона за неколико година порасло на скоро 50 милиона, и што се мора дати хљеба и рада овом нашем народу, а то је могуће једино ако он има територ ј за искоришћавање. Потребе Италије расту у размјери са порастом њеног становништва. Овај рат је *небо наком што* је Дуче испитао све могућности да га спријечи и да покаже непријатељу неопходности и потребе Италије. За ових 35 мјесеци борбе, у којима су наши војници у Африци дали сјајне примјере своје храбрости, дисциплине и пожртвовности, показало је свијету каквог је хоа овај народ. Рат у Африци платила је наша земља великим жртвама, али проливена крв није била узалудна. Енглеска, Сједињене Државе и Русија, прве двије повезане савезом са бољшевизмом, боре се у овом рату против нас, мајућ ни свака своје сопствене циљеве, који су мебусобно потпуно различити. Наша је дужност да спасимо Европу борећи се против бољшевизма и англоамеричке плутодемократије. Европа мора да се брани!“ Иза тога је министар говорио о посљедњем састанку осовинских правца са претсједником француског министарског савјета Лавалом, на коју је потврђено да ће се при крају задашњег рата водити рачуна о жртвама које је поднио француски народ. Реченице да Француска рат њиховог сопственог добра одговара да сахрању у борби против непријатеља, у интересу боље будућности Француске. Након тога је упутио поздрав славним италијанским и оружаним снагама потсјетио је на то да је данас више него икада потребно борити се и одржати потребну вјеру, куртвујући се за заједнички циљ: за побједу! „Можемо и морамо да вјерујемо у саме себе и у удес наше Италије“, рекао је он.

Скупштина је одушевљеним аклама-ијама примила министрове ријечи, које је пажљиво саслушала.

Берлинска штампа бави се Бастианијевим говором, истичући нарочито његову чврстину и одлучност. Овај говор — пише један њемачки лист — претставља изражај неограничене резерве које италијанска нација осјећа према противницима. Њемачка ава да процијени и оцијени жртве које Италија мора подијети, и прати са задовољством чврсте одлуке које је она узела, потпуно уједрена у коначну побједу која ће се насмијешити земљама Осовине.

Напад италијанских ваздушних торпиљера на један англосаски конвој у Медитерану

Италијански ваздушни торпиљери су у операцијама против конвоја, који је под пратњом пловио дуж алжирске обале, стигли до бродова између Алжира и Фи*лидвила, те су у другој акцији и поред* снажне рекције погодили један брод од 10 000 тона испаљ ом торпедом. Један други брод од 10 000 тона, на саставу једног конвоја који је нападнут нешто доцније, добио је пуни погодак. Након експлозије почео је да тоне. Неколико ловца напало је један италијански авион. Борба се завршила уништењем противника. Треба акција извршена је против једног брода. И овај брод погодили су италијански авиони бар једним торпедом. Сви авиони, који су учествовали у акцији, вратили су се редовно у базу.

*(Рим)*Ових дана су италијански торпиљери кренули од својих база у правцу одређених објеката. Од поноћи нашли су се они у шинији Алжира, тј. ушавши у заливу. Божиће једну даку чистарицу од 10 000 тона и нешавши те торпедовавши *један брод од 5 000 тона* у Алжиру. Експлозија противавионских батерија ни'е допустила да се тј. уништ ј ј ј потапање двају бродова погођених торпедима. Сви ваздушни торпиљери, који су учествовали у овој акцији, вратили су се у своје базе.

Напад њемачких авиона на лондонску зону

Сазнаје се од лондонског дописника једног шведског листа о пријеђеном нападу њемачких авиона на лучку зону британске престонице. Лондонци су још прије знака узбуне чули снажне експлозије бомби бачених са једног њемачког бомбардера, којему је успјело да свлада неопазен преграду енглеске противавионске артиљерије. Већ дуго није запамћено овако тајно и успјешно бомбардовање. Новинар тврди да се не да описати ријечима претрпљена штета. Све ријечи су узалудне; треба видити својим очима да би се сахватила ефикасност овог сјајног ваздушног напада. Поручнике су читаве четвртине. Чињеница да је противавионска артиљерија веома касно ступила у акцију изазвала је оштре критике у британској престонци. Истиче се такође многобројни губици, које су проузроковале енглеске батерије. Становништво послије уједа тога нервозно и раздражено.

Њемачки авиони су потпуно испунили своју енглеску одбрану и бацили сав свој експлозивни терет на објекте. Многобројне бомбе великог калибра уопште су биле значајну његовину. Међ тим, неки авиони су се за авиона. Посједе су могле разликовати 20 великих пожара, који су се истицали својим просторним бројем. Многобројни другим мањим пожарима.

Јеврејско питање на конференцији на Бермудама

Јуче је објављена званична енглеска и америчка изјава о конференцији одржаној на Бермудама ради рјешења питања јеврејских избјеглица. Министар Иден је изјавио да у Палестини има мјеста само за 30.000 Јевреја и да резултати конференције на Бермудама немају обавезе вриједности Сјеверноамерикано доказано министарство изјавило је међутим да ће Америчке владе остварити формулисане предлоге. Америчанско министарство наводи да постоји само једна потешкоћа, а та се састоји у недостатку бродовља. Како Енглеска тако и Сједињене Државе сада покушају да изврше насиље над арапским правима у Палестини. Такође и Иденов став изгледа као припремљени маневар.

Званично саопштење о америчким губицима

(Вашингтон) Саопштава се званично на америчке престонице да губитци сјеверноамеричких оружаних снага износе од дана напада на Перл Харбор преко 80.000 људи.

Сјеверноамерикани су у Средоземном Мору и у Европи изгубили од фебруара до данас 2532 авиона, од којих 1800 4-моторних бомбардера.

РАД СПАСАВА ЧОВЈЕКА

„Бог вам је учинио земљу погодном, идите по њој и тражите своју оскрбу (Кур-ан)

Све што постоји од најмањих честица молекула и атома до највећих небеских тјелеса: сунца и земједа, све се креће и ништа не мирује. Нема тачке у свемиру гдје би било стало мировање. Ако оптиовором проматрамо кашњиу воде видјеће ову у њој на хљеде живих бића, која се непрестано крећу тамо и овамо као да нешто хоће и нешто траже. Тако бива са свим бићима од најситнијих до најкрупнијих. Питаћемо се, куда и за чим сва та бића теже и добићемо сасвим јасан одговор. Свемогућег је вола, да све што живи и постоји у васиони мора да се врти и ради да свој живот и опстане. Кад је тако са свим па и најситнијим бићима, што је онда са човјеком као најсавршенијим бићем, који има безброј својих потреба и тежњи. Бијра нас чи да је наш живот и опстанак условјен, нашим радом и Свемогућа од нас тражи да неустрашно крочимо изиријед. Историја нас учи да су сви они народи пропали, који су се предали лењости и страстима а попустили у својим настојањима, па да су били моћни и силни ма да су имали огромне дражве и богатство, ма да су имали голем број људи, спремних и добрих стручњака на свим пољима знаности и умјетности, јер их је њихов нехај и немар довео у суков са овом увјетном Божјом наредбом.

Рад опламењује човјека и помаже га да учврстиваоу карактера. У раду се одражује вриједност човјекова и радом човјек постаје моралнији, културнији и способнија за живот. Сав просјветни и културни напредак човјечанства плод је рада. Модерна педагогија у школа ставља рад на прво мјесто, а на друго знање, али оно служи радиности и образовану за рад. Исламска наука чи, да је наука без рада као вошка без длаке. *И извјеђи умом свих времена* радили су. Божји посланик Мухамед сваком дриликом препоручиваo је рад, а и сам је био узор радиног међу својима савременицима, а ниво је он да рад доноси срећу и благостаље, а нерад и љеност биједу и сиромаштво. Једном је приликом рекао: „Највећа је срамота за човјека вријеме у бесмислицама проводити“. Без рада живот је сапет, укочен и немоћан. Позвати нам је чиљеница, да љеност, немар алтавост индаленција и фанатизам направе од најплоднијег поља суху пустру, а продуктивност, рад и просјвета могу пустару направити у најплодија поља. Сви људи осјећају тегобу даваашње, али њеничке највише.

Но опет није довољно радити па ма како било. Уз поштен рад потребно је уздати се у Бога и молити га да нам тај рад благослови. Свемогући Бог каже: „Када свршите своју молитву, идите, радите и бринте се собом, а ја ћу вам посао благословити“. Уложили човјек у рад оно што је најредније, а то је осјећај одговорности, савјесно, поштена и устрајности, не треба да се боји лоших прилика и последица. Његов живот постаће угодан, а његов рад претвориће се у сласт и уживање. Човјек који једном прати задовољству и поштеном извршенем раду, па се нађе у неиз задовољити с'овршеним и непоштено извршеним радом; а овај који свој посао не извршава поштено и савјесно неће никада у животу осјетити повољних резултата, постаће врвоволан и досадан сам себи и неће имати задовољства у своме животу.

Рад отклања многа зла па и завидност. Обично дјеловање са завидношћу гледају сваког вриједног, поштеног и савјесног радника.

Човјек опет неће мјерити као једника, већ као вадрузмо биће и зато не смије да ради само за себе, да постане груби материјалист, него и за добро своје заједнице. Најбољедија је живот онога који ради само на себе, а највећа је радост ка човјека ако је у стању помоћи другима.

Ученик у школи треба да учи за практичан живот, зли и да може користити својим знањем опћем добру своје заједнице; судбина појединаца, заједнице и народа темеље се на раду и у начину рада.

Бијера нам такође налаже да паралелно радимо и за овај и за онај свијет. Мухамед вели: „Најбољи је муслиман онај који не занемарује овај свијет ради другог, нити други (будући) свијет ради овога“.

Злогласни Фараон иако је себе проглашао „свемоћним“ и присилавао своје подаанике да га обожавају, опет је пушио дјаволст плина правно гробницу, у коју ће се о овог свијета преселити.

Зато, брате тргни се и осјећести, ако желиш добро себи и своме, ако хоћеш да си достојан људског имена, ако не желиш да подцјењујеш своје човјечанске способности и благодати којима те Свевишњи обдарио и оспособио за живот и рад. Чувај се неваљалих ствари и рђава друштва, чувај се сваега онога што ти здравље слаби и срећу одузима, јер тјесесна слабост одбијена је стетна у срећу. Чувај се свега што би ти отуђило вољу за рад, јер је рад главни извор људског живота. На тај начин ћеш постати срећнију и способнији да се успјешно бориш са животним тешкоћама, а тако ћеш постати и Божјој милости ближи. Зато рада, човјече, у раду је спас, а скрштене руке доносе жалосна извињења.

Ј. Мелић

ЕПИЛОГ ТУНИСКЕ ЕПОПЕЈЕ

Англоамеријска губица у Сјеверној Африци

Сјеверноафричка војна отадаа је енглеске оружане снаге, како наглеђа, 220,000 *мртвих, несталих, рањених и заробљеника.* Ово је објавио у Данској помоћник претсједника владе Атли. Овој броју морају се додати губитци Сјеверноамериканаца из деголистичких одреда, што подиже цијену англоамеријског потхвата на преко 400.000 људи.

Енсна борба у Тунису

Фински листови описују у занимљивим чланцима сиршетак енске борбе у Тунису. Истиче се међу осталим да су осовинске војнеиа, у жестокој борби, онемогућили припрему одбране европских континента, који је претворен у моћно утврђени бедем, на којем сваки покушај инвазије мора да наиђе на тако велики отпор, да би се знао однијети сваки противнички рачун. *Сем тога жигоше фински* листови оштрим ријечима огорченост са којом америчанско ваздухопловство гађа италијанске градове. Ово понашање недостојно је једне цивилизоване нације, јер оно изазива разорене, умјетничких споменика те проузрокује многобројне жртве међу безаштитним становништвом, а нарочито међу женама и дјецом. Ако се непријатељ нада да онако згаси отпор италијанског народа, — закључују фински листови, — онда је он одабрао погрешан пут, јер је Италија на ову јадову *наду већ дала свој гордн одговор.*

Биједа и глад у Тунису

(Тангер) И у Тунису отпочела је биједа и глад. Након запосједања тунискоа територија од стране Англоамериканаца нестале су богате резервне хране, одређене за цивилно становништво. У Тунису се показала са истим резултатима феномен, који је задовољствоа инвазију Марока, Алжира, Киренајке, Египта, Ирана, Ирак и Источну Африку. Једна званична изјава сјеверноамеричке команде изражава велику забринутост због проблема исхране, те тврди да ће једна једна десетина потребних производа моћи да буде диферована од стране Англоамериканаца становништву Марока, Алжира и Туниса у замјену за плаћку свих њихових добара од стране трупа. Сем тога је очигледно — додаје изјава — да је запосједање Туниса компликовало проблем, које ће имати осјетиване посљедице и на пољу исхране Сједињених Држава. У мебуљементу је изјато проведена пљачка под вођством интендантске команде и насиље солдатске довело земљу са неколико дана до глади.

У потрази за богатством

(ЛОРЕНЦО МАРКЕЗ) Англоамериканци започели су интензивну експлоатацију свих богатстава Мадагаскара. Реквизиције намирница већ су у току. Англоеврејске власти чине енергичан притисак на деголистичког Високог Комесара, тражећи регистрацију топоолског меса. Регистрације се врше не само међу француским подјанцима, већ нарочито *међу угроженицима,* против којих се обично прибјегава оружју глади.

Стара колонијална начела Англоеса исповиједу се у сиској прилици, настављајући своју грабежљиву пљачку.

Објављено 17 англосаских авиона

(Берлин) Англоамериканске ваздухопловне формације, које су напале базе на атлантичком фронту, изгубилеу — према до сада добијеним извјештаја — акцијом њемачких ловаца, 17 авиона, међу којима 15 вишемоторних бомбардера. Три њемачка ловца нису се вратила у б-зу.

Нове дужности омладине

(Будимпешта) Мађарска студентска маса одговорила је плебисситним пристанком на позив владе да се добровољно упише у радну службу. Стога је нарефено образовање 20 великих радних логора за студенте и 12 за студенкиње. Добровољна радна служба свршиће се почетком сљедеће школске године.

Пучка Африка тражи побједу Осовине

(Кајиштаф) Један претсједник у жоафричке опозиције кзјавио је у једном изборном говору да би за јужну Африку било много боље да побједе Осовина него Совјетски Савез, јер би бољшевичка побједа довела до уношења комунизма у Јужној Африци и разорења свега онога што је свето и драго хришћанским нацијама и *бијелој раси. Он* је додао да политика његове партије у случају доласка на власт да оставри докрајчење рата у тој земљи. Затим је он напао Смутса опуштајући се да је приређао политичку симулацију, објављ ваћи изборе у ратно доба.

Напад италијанских ваздушних торпиљера на један англосаски конвој у Медитерану

Италијански ваздушни торпиљери су у операцијама против конвоја, који је под пратњом пловио дуж алжирске обале, стигли до бродова између Алжира и Фи*лидвила, те су у другој акцији и поред* снажне рекције погодили један брод од 10 000 тона испаљ ом торпедом. Један други брод од 10 000 тона, на саставу једног конвоја који је нападнут нешто доцније, добио је пуни погодак. Након експлозије почео је да тоне. Неколико ловца напало је један италијански авион. Борба се завршила уништењем противника. Треба акција извршена је против једног брода. И овај брод погодили су италијански авиони бар једним торпедом. Сви авиони, који су учествовали у акцији, вратили су се редовно у базу.

*(Рим)*Ових дана су италијански торпиљери кренули од својих база у правцу одређених објеката. Од поноћи нашли су се они у шинији Алжира, тј. ушавши у заливу. Божиће једну даку чистарицу од 10 000 тона и нешавши те торпедовавши *један брод од 5 000 тона* у Алжиру. Експлозија противавионских батерија ни'е допустила да се тј. уништ ј ј ј потапање двају бродова погођених торпедима. Сви ваздушни торпиљери, који су учествовали у овој акцији, вратили су се у своје базе.

Напад њемачких авиона на лондонску зону

Сазнаје се од лондонског дописника једног шведског листа о пријеђеном нападу њемачких авиона на лучку зону британске престонице. Лондонци су још прије знака узбуне чули снажне експлозије бомби бачених са једног њемачког бомбардера, којему је успјело да свлада неопазен преграду енглеске противавионске артиљерије. Већ дуго није запамћено овако тајно и успјешно бомбардовање. Новинар тврди да се не да описати ријечима претрпљена штета. Све ријечи су узалудне; треба видити својим очима да би се сахватила ефикасност овог сјајног ваздушног напада. Поручнике су читаве четвртине. Чињеница да је противавионска артиљерија веома касно ступила у акцију изазвала је оштре критике у британској престонци. Истиче се такође многобројни губици, које су проузроковале енглеске батерије. Становништво послије уједа тога нервозно и раздражено.

Њемачки авиони су потпуно испунили своју енглеску одбрану и бацили сав свој експлозивни терет на објекте. Многобројне бомбе великог калибра уопште су биле значајну његовину. Међ тим, неки авиони су се за авиона. Посједе су могле разликовати 20 великих пожара, који су се истицали својим просторним бројем. Многобројни другим мањим пожарима.

Јеврејско питање на конференцији на Бермудама

Јуче је објављена званична енглеска и америчка изјава о конференцији одржаној на Бермудама ради рјешења питања јеврејских избјеглица. Министар Иден је изјавио да у Палестини има мјеста само за 30.000 Јевреја и да резултати конференције на Бермудама немају обавезе вриједности Сјеверноамерикано доказано министарство изјавило је међутим да ће Америчке владе остварити формулисане предлоге. Америчанско министарство наводи да постоји само једна потешкоћа, а та се састоји у недостатку бродовља. Како Енглеска тако и Сједињене Државе сада покушају да изврше насиље над арапским правима у Палестини. Такође и Иденов став изгледа као припремљени маневар.

Званично саопштење о америчким губицима

(Вашингтон) Саопштава се званично на америчке престонице да губитци сјеверноамеричких оружаних снага износе од дана напада на Перл Харбор преко 80.000 људи.

Сјеверноамерикани су у Средоземном Мору и у Европи изгубили од фебруара до данас 2532 авиона, од којих 1800 4-моторних бомбардера.

ARCHIVE
http://Archivebeta.Sakhrit.com

Englesko vanevropejstvo i protivevropejstvo

Već za vladavine Kraljice Jelisavete (1558 1603) izrazio je Valter Ralej englesku ideologiju moći u sljedećoj formuli: „Ko gospodari morem taj gospodari i svjetskom trgovinom, a ko gospodari svjetskom trgovinom tom pripadaju sva blaga ovoga svijeta, ili zapravo cijeli svijet".

Dvije nedjelje dana nakon što je izbio prošli svjetski rat, iznio je „Tajms" ove riječi kao objašnjenje za rat, koji je Engleska objavila Njemačkoj na dan 3. avgusta 1914 godine U engleskoj nacionalnoj himni „Rule Britan a, rule the waves!" još je više istaknuta ta pohlepnost za vlašću. Bigotni Englez priča da su anđeli po nebeskom naređenju prvi put otpjevali ovu pjesmu engleskom narodu. Profesor Zilej, osnivač naučno istražene i zasnovane engleske doktrine o svjetskoj moći, izražava to ovako: „Mišljenja smo da nam more pripada po volji prirode, te radimo, slijedeći tom kraljevskom geslu, na tome da sebi počinimo zemlju".

Krumvel pretvorio je tu ideologiju moći u neku vrstu vjerskog mitosa. Biblija, to „Sveto pismo", objavljena je mjerilom takođe i za prosuđivanje praktično-političkih postupaka, pri čemu se polazilo od aksioma da su Englezi izabrani narod, te da oni, prema tome, služeći svojoj naciji, ispunjavaju božje zapovijesti u najvišem smislu riječi. Svaki politički uspjeh bio je za njih nova „potvrda božje naklonosti". Ovakva starozavjetna politička ideologija (vlast Engleske — božja vlast) ostala je, m koliko to čudno bilo, vodiljom britanske političke misli sve do naših dana, tako da je „Tajms" još 1. oktobra 1937 g. mogao objaviti sljedeću sasvim starozavjetnu formulaciju: „Velika Britanija je Izrailj, a Avram je otac britanske rase!"

Političke i privredne pretenzije Britanaca potpuno su metafizičke prirode, te tako za njih ispadaju iz okvira dobra i zla. Iz toga je nikao smisao engleske devize „Wright or wrong, my country!" (Ispravno ili neispravno, radi se o mojoj zemlji!) Ovakva vjera, koja se docnije ogrnula parolama borbe i slobode, ljudskih prava, čovječnosti i demokratije, znala je da izvrši izvjesni sugestivni uticaj na narode Evrope, pa čak i u toku sadašnjeg rata. Poljaci su bili prvi, koji su pali kao žrtve tog pogibeljnog uticaja: uzalud su se oni ogledavali za engleskim vazduhoplovnim formacijama, koje su im trebale priteći upomoć. Sve je bilo samo „charming hypocrasy", dražesna licemjernost, kako Englezi nazivaju takve stvari. I upravo za to što je to bilo „charming" što je bilo dražesno — pali su u istu englesku klopku iza Poljaka i Norvežani, Belgijanci, Holanđani, Francuzi, Jugosloveni i Grci.

Takva britanska ideologija svjetske vlasti, kao univerzalna ideja sa merkantilističkim oznakama, odvaja britanski idejni svijet dubokim šancem od evropske kontinentalne misli. Između njih postoji diametralna razlika, nepremostivi jaz.

Već Napoleon, koji je kao uzurpator Evrope nastojao da izazove kontinentalni rat protiv Engleske, te 1806 godine objavio kontinentalnu blokadu, rezonovao je ovako: „Dok se cijela Evropa međusobno guši za ljubav britanskih intriga i supsidijuma, ostaju oni po strani, te misle jedino na sopstvenu bezbjednost, na trgovačku korist, na svoju pomorsku vlast i na svoj svjetski monopol!"

Sto godina docnije, 1913 godine, izrazio je to isto irski vođa Ser Rodžer Kezment sljedećim riječima: „Ja mislim da je Engleska neprijatelj evropskog mira i da na zemlji ne može biti mira niti zadovoljstva među ljudima, doklegod Evropa ne bude slomila njenu pomorsku moć. Njena pretenzija da vlada nad morima, i sve posljedice što izviru iz te pretenzije, pretstavljaju glavne uzroke međunarodnih nesloga, što ugrožavaju svjetski mir. Engleska je prisiljena da, radi održavanja ove pretenzije, izaziva u čitavome svijetu razdore, da huška jedne protiv drugih naroda, koji bi inače u prijateljskije živili, da sklapa saveze i antante i da razbija prijateljstva među narodima. I sve to iz jednog razloga: Divide et impera! Podijeli pa vladaj!"

U ovim rečenicama nalazi se srž cjelokupne engleske politike. Engleska je odvojena od evropskog kopna strategijski teško savladivim morskim rukavom, što joj dopušta da se osjeća u izvjesnoj sigurnosti od vojnih invazija. Ovu geografsku prednost iskorišćava ona još od Krumvelovih dana da bi se razvila u po svojoj strukturi i suštini u izričito vanevropsku silu.

Svoj položaj okeanskog vratara iskoristila je Engleska kao bedem protiv onih evropskih zemalja, koje su htjele da drže vezu sa svojim prekomorskim posjedima. Sa zapadne obale Engleske vrebali su u XVII vijeku gusari („seadogs" „Morski psi") na plijen, otimajući evropskim moreplovcima Špancima, Portugalcima, Francuzima i Holanđanima, njihove brodove napunjene dragocjenom robom. Ljudi kao Džon Haukins, koji je prvi pohvatao Crnce na zapadnoj obali Afrike, da ih onda kao radnu stoku proda sopstvenicima plantaža šećerne trske na Jamajci, proslavljaju se danas isto tako kao i Fransis Drek i Rajel kao veliki kolonijalni pioniri i pomorski heroji, dok su ustvari bili najobičniji banditi i pirati, što je priznao i čuveni britanski istoričar profesor Zilej u svom remek-djelu „Ekspanzija Engleske", gdje kaže doslovno: „The heroes are not far removed from buccaneers!" — „Heroji nisu ništa drugo nego pirati!"

Ovakvi pirati izgrađivali su na svim stranama svijeta veliko englesko kolonijalno carstvo: na Jamajci, silom otetoj Špancima, u Indiji, gdje je Istočnoindijsko društvo kršenjem ugovora i silom uspostavilo vlast, i gdje su Kliv i ser Varen Hastings u svojstvu guvernera stekli svoju žalosnu slavu ... svuda na kontinentima bili su britanski pirati na djelu. Flote evropskih pomorskih sila uništavale su se i tonule u dubine. Ne samo španska armada, već i hiljade brodova holandske mornarice. Njeni sjajni admirali Mikael de Rujter i Martin Tromp izvojevali su, istina, u početku par sjajnih pobjeda kod Plimuta i Dovera (1652), ali je na kraju ipak Britanac, taj Morski pas, odnio krajnju pobjedu. Holandska trgovina bila je razorena, a kolonije na Cejlonu i u Indiji otete. Sama Holandija prisiljena je da prizna englesku prevlast na morima.

Ali svjetska moć Engleske još nije bila došla do kulminacije, još je nju osporavala Francuska, koja je po svršetku 30-godišnjeg rata došla do prevlasti na kontinentu, dok je kao pomorska sila raspolagala ogromnim kolonijalnim posjedom u svim dijelovima svijeta. Španski rat za nasljedstvo (1701-1714), u kojemu je Francuska ogledala snage sa Austrijom oko španskog nasljedstva, potpuno je odgovarao britanskim interesima. Dvije evropske sile slabile su se međusobno. Mir, zaključen u Utrehtu 1713 godine, iskoristila je Engleska, te uzela Francuskoj Njufundlend, Njušotlend i interesnu zonu oko Hudsonovog zaliva, a od Španije Minorku i Gibraltar.

Borba Engleske protiv Francuske nastavila se, međutim, dalje. Usred mira potopljeno je u Biskajskom zalivu 300 francuskih trgovačkih brodova. Engleze su izdaleka mamili veliki francuski posjedi u Kanadi, u južnom dijelu Sjeverne Amerike, na Antilima i u Indiji. Engleska je stalno vrebala, huškajući evropske velesile jedne protiv drugih, podupirući jedne a ostavljajući druge na cijedilu, već prema sopstvenom interesu. Takva politika objašnjava i pozadinu 7-godišnjeg rata Fridriha Velikog protiv pola Evrope, o kojemu je engleski ministar-pretsjednik Pit rekao: „U Njemačkoj smo osvojili Kanadu!" Dok su se evropski narodi klali na život i smrt, osigurala je sebi Engleska vlast nad Kanadom, otevši je Francuzima zajedno sa mnogim njihovim afričkim obalskim posjedima, dok je od Španaca ugrabila njihove posjede u Istočnoindijskom arhipelagu.

Takođe i rat, koji su 1813—15 godine Njemačka i Austrija vodile za svoj opstanak protiv Francuske, znala je Engleska da iskoristi na svoj način. Bitka kod Vaterloa, u kojoj su sa mnogo kolebanja učestvovale engleske trupe, označavala je za Britance posljednji potez u sa Francuskom preko 100 godina vođenoj neprestanoj borbi za prevlast. Engleska je odvela Napoleona na Sv. Jelenu, gdje ga je do smrti držala kao simbol ove britanske pobjede. Otsada ona više nije morala da se plaši Francuske. Sada se još moglo samo o tome raditi da se francuska težnja za kulturnom afirmacijom i francuska svijest o misiji osiguranja čovječjih prava na neki način stavi u službu britanskih političkih interesa. Francuska je uvijek podlegla snažnom po grubosti britanskom mentalitetu, koji sadrži u sebi vanredno jake elemente volje. Podlegla u prvome redu već zbog toga što je Engleska izvana priznavala francuske humanitarne formule o slobodi i ljudskim pravima takođe i za svoja načela. Jedna od osnovnih karakteristika Engleza je njihova naklonost ka materijalnom i korisnom. Stoga je osjećajima podatljivi Francuz politički uvijek podlegao Britancima, što se pokazalo i u sadašnjem ratu, u kojemu je Francuska opet dala da je Englezi zloupotrebe kao svoje kontinentalno oružje.

Tako je Engleska čitava tri stoljeća dosljedno vršila svoju negativnu misiju protiv evropske kontinentalne ideje. Ona se uvijek stavljala izvan Evrope i iskorišćavala u svakoj prilici evropske narode za svoje političke i privredne interese, puštajući ih da se bore i krvare za britanske hegemonijske ciljeve, sve dok joj nije na putu iskrsnuo majstorski rival u licu Amerikanaca, koji sada nastoje da joj još većom grubošću izbiju iz ruku njeno svjetsko carstvo i njen svjetski značaj.

НАРОДНО ГОСПОДАРСТВО

ПРАШЕЊЕ УСЈЕВА

Прашење или окопавање је земљина радња на засијаном пољу, која се изводи за вријеме пораста и развитка гајених биљака; дакле у касно прољеће и љети. Овај се посао обавља код свију усјева, који су посијани, односно посађени у редове одређеног растојања, а у редовима самим биљка од биљке у извјесној удаљености (кромпир, сточна репа, кукуруз, купус, дуван, памук, пасуљ, грашак, винова лоза, воћке, баштенске окопавине и др).

Прашење састоји се у томе, да се гола земља између биљака, која је изложена утицају сунца, ваздуха и исподнебних оборина обрађива на тај начин, што се плитко сијече без превртања, уситњава и дроби. Тим се радом уништава коров. А још којешта. Прашењем ствара се наиме од ове голе земље између биљка на површини земљишта плитак слој прерађене и раздробљене земље, који слој спријечава губитак земљине влаге, те уједно и омогућава боље провјетравање земљиних слојева. Мрвљење земље путем окопавања омогућава и справљање биљних хранива у земљи. Окопавањем се одржава земља у растреситом стању, у њезиној трошној структури постигнутој пређашњим обрађивањем.

Прашењем се онда не само 1) уништава коров, него још и 2) очува земљину влагу, 3) провјетрава земљу, 4) омогућава растворбу гнојева и земље и 5) одржава погодовну трошну структуру земље.

Из горе наведеног развидно је, да није сврха окопавања само уништавање корова, као што влада опште мишљење о прашењу, већ треба да се постигну и други циљеви, који су такођер од важности за уносан добар пригод. Онај који се није на чистом о томе, те је мишљења да има окопавањем само таманити коров, погријешитиће у том раду, тиме, што ће прашити онда, кад је земља влажна, мислећи да ће корову прије доћи на крај. А не смије се прашити, кад је земља толико влажна, да се лијепи за оруђе, јер ће се у том случају стварати тврде, красте грудве налик цементу, земља ће изгубити погодовну трошну структуру, те ће брзо закорети. За окопавање мора бити земља довољно оцједна и осушена; пуно боље да се код окапања не лијепи за оруђе, него праши; од тога и назив прашење.

Окапањем се на површини њиве ствара слој смрвљене земље, који слој спријечава земљину влагу, да се иста не може дизати чак на површину земље те тамо испаривати и бескорисно се губити у ваздух. Ова земљина влага потребита свакој биљци, са прашењем усјева очува се у земљи, те окопане биљке имају дуже времена на располагање довољно влаге.

Кроз смрвљени површински слој земљишта, добивен окапањем, вањски ваздух боље допире у доње слојеве земље. Биљка дише као и животиња; као други њезини дијелови, дише и биљни коријен, а за дисање потребан је ваздух. Ако је земља густа, тврда и збијена, нема у њој довољно ваздуха, није провјетрена, те биљни коријен не може да дише. Окапањем доводи се у земљу ваздух, биљка може боље да дише и може се боље и развити.

Ђубрива којима се гноји поље, нијесу још готова биљна храна. Ова гнојива, као и земља сама, требају да се растварају; тим растварањем, превирањем, и распадањем стварају се састојци, којима се може биљка користити као храниво. За ово превирање у земљи потребни су влага и ваздух, које се очува у земљи, односно доводи у земљу окопавањем. Сурадници код овог стварања биљне хране су многобројне бактерије у земљи, а којима треба за повољно развиће такођер влага и ваздух. Нарочито су пресудног значења добро изведена прашења у случајевима, ако се је гнојило усјевима са свјежим, непрегорелим ђубретом, уз то још и у неправо вријеме, то је касно, мало пред сјетву, што већина наших земљорадника примјењује. Из разлога доброг превирања сточног гноја биће подесније често откопавање оних плодина, којим се је наравно гнојило тим ђубретом.

Окопавањем утиче се и на погодовну структуру земље. Тврда, збијена, густа земља, земља на којој се је ухватила кора и која почиње цементирати, дакле земља која полази у за биљни пораст неповољно стање, прашењем се дотјера у ред, то је у за биљни пораст повољно стање *распреситости и угарености*. Ако се је код основне обраде земљишта неразборитим радом земља покварила, може се квалитетно добрим и помним радом окопавања донекле ова погријешка још поправити.

Према указаној потреби окапа се плитко или дубље. Колико пута и када треба окопавати, за то се не може поставити никаквих календарских рокова; јер то зависи од стања земље. Може се поставити као основно водилно правило, да је прашење онда потребито, кад је земља због збијености на прелазу ка закоревању и наразски, кад је поље озеленило од коровних биљки. Узор разборитог прашења је да остаје окопавана плодина до пред саму жетву, односно бербу без корова и земља у растреситом угареном стању, а не да буде тврда и збијена те да се плодина, која се има убирати, тешко распознаје од разних корова.

Инж. Н. В.

Одјек снажног и херојског отпора у Тунису

У једној својој биљешци велича ДНБ храброст, коју је у Тунису показала херојска I армија под заповједништвом маршала Месе-а. I италијанска армија прекинула је свој херојски отпор против надмоћнијих англоамеричких снага стално снабдјеваних новим силама, тек када је остала без муниције и без оружја, те добила од Дучеа наређење да прекине борбу. Откада су осовинске трупе 24 октобра 1942 биле присиљене да се повуку од Ел Аламеина италијанско-њемачки војници су се чврсто одупирали и бранили своје положаје кроз дуге дане огорченог и сталног противничког притиска. Осовинским снагама успјело је, благодарећи маневру њихових вођа, да се у потпуном реду повуку до Туниса, гдје је I армија стављена да брани јужни сектор, одољевајући цјелокупном притиску 8 британске армије. Епизоде у Такруни и другим мјестима претстављају дивне примјере храбрости коју су италијанско-њемачке трупе показале у овим борбама. I армија, нападана са свих страна, оставши без муниције и оружја, одбила је противнички предлог предаје. Генерал Месе је изјавио да би попустио само ако би се нашим херојским трупама у знак почасти оставило оружје. Ипак су се војници I армије борили до посљедњег метка. Отпор осовинских армија у Тунису дао је да се уштеди драгоцјено вријеме, које је употребљено за даљњи развој операција на другим фронтовима. У знак признања за храброст ових херојских војника ромакнут је командант I армије генерал Месе за маршала Италије. Италијански билтен од 18 маја о. г. истиче најчишће родољубље италијанских и њемачких војника.

МОНОПОЛ НАПРЕДНОСТИ

У своме превеликом самодопадању комунисти, управо револуционарни марксисти, приписују себи све могуће лијепе епитете. Они себе сматрају најбољима, најпаметнијима и најнапреднијима. Уствари, најгори типови, дрипци, пропалице, блудници, коцкари, обијачи, лопови, чим постану комунисти, губе — по схватању њиховом — та своја негативна својства и постају „најбољи", „најнапреднији", „прави и ваљани другови".

Револуционарни марксисти себе сматрају једино напредним, док све остале људе који не дијеле марксистичка увјерења — називају мрачњацима и назадњацима. Свакоме ко не мисли као они, па макар каквим се одличним особинама истицао, приписују негативне епитете. Ту они вјешто користе психологију простог свијета: сваког другомишљеника, ма ко он био и ма на како се високом моралном и интелектуалном ступњу налазио, треба оцрнити у очима масе, како би га она, неспособна да улави суштину ствари и да истражује истину у конкретном случају, смрзала, чиме би се онемогућио његов духовни утицај на њу. Довољно је да се човјек не слаже са појединим теоријским ставовима револуционарног марксизма и да има храбрости да то јавно истакне, па да у очима револуционарних марксиста изгуби сваку вриједност и да га огласе најгорим, да упиру на њега прстом као на бијелу врану, као на назадњака, отпадника и још горе. Колико има непристрасних и великих научника које су револуционарни марксисти огласили „адвокатима буржоазије", „слугама реакције" итд., не ни због чега другог, него само зато што су, као слободни духови и слободни истраживачи истине, ради општега добра, указали на слабе стране марксизма као теорије и на неостварљивост и неодрживост његовог идеала?!

Највећа је заблуда, лаж и неистина сматрати да су револуционарни марксисти једини који теже ка напретку, једини пријатељи човјечанства, једини искрени поборници за стварање новог друштвеног поретка који би био бољи него овај постојећи. Кад се узму у обзир сви пустошни утицаји њихових теоријских схватања на поједине области духовне културе и кад се томе дода крволоштво, рушилаштво, анархија, неред, безакоње, распојасавање страсти које ствара и оставља за собом револуција, — онда се може јасно увидјети да су револуционарни марксисти далеко од сваке напредности, чак да су они прави правцати назадњаци, јер — без обзира на своје циљеве — они фактички резултатима свога рада бацају људе уназад. Пошто се помоћу резултата њиховог рада разбије заблуда о напредности револуционарних марксиста, постаће свима јасно да се не смију називати напреднима они који су уствари назадни, већ да напреднима, социјалнима, поштенима треба називати оне људе који теже и који раде да се људско друштво преуреди, развије, усаврши на један конструктиван начин: вољом већине, сарадњом свих, уз чување постојећих материјалних и духовних вредности, уз поштовање личности и личне слободе као највећег блага на свијету.

Као што смо више пута истакли, револуционарни марксисти сматрају да је довољно имати добар циљ (управо, што се њиховог циља тиче, замислити да је добар), па ни о чему другом не водити рачуна, већ предузимати сва могућа чак и најнечовјечнија, најбруталнија сретства да се он реализује, без обзира на то да ли је остварљив или не, да ли вриједи за њега поднијети толико жртава или не. Главно њихово средство за реализовање циља јесте револуција, братоубилачки рат, крвопролиће. У револуцији видише брат на брата, отац на сина, син на оца, мајка на кћерку, кћерка на мајку, друг на друга, пријатељ на пријатеља. Ту је, у бркоплетици догађаја, у општем безумљу које обузима масе, немогуће повући границу између зараћених табора. Уништавају се људски животи; руше се материјална добра, која су по цијену великих напора стварана вјековима; сровава се духовно стање људства, јер се намјесто здравог разума, бистрог расуђивања, слободног дјеловања и изражавања мисли успостављају страсти, најнижи инстинкти, бунило и крв. У револуцији се изгубе безбројни људски животи, и то највише они који су највреднији; униште се већина постојећих материјалних добара, куће, градови, села, путеви, жељезнице, справе за рад, фабрике и разне друге инсталације; покидају се позитивне моралне везе међу људима, разруше се ауторитети и све оно што је изнутра, спиритуално одржавало људе на окупу у заједници и потчињавало њихову вољу и њихове прохтјеве интересима друштва. Резултат свега је рушење, рушење, рушење, и на материјалном и на духовном плану. Кад се у вријеме револуције, као колективног рушилачког и крвавог безумља, униште оне вредности на чијем су изграђивању радиле толике прошле генерације, деценијама и столећима, и кад умјесто реда, мира, слободног рада и стварања завладају анархија, хаос и општа животна несигурност, — може ли се такво стање с правом називати напредним и могу ли се револуционарни марксисти с правом сматрати напредњацима, ствараоцима, борцима за ново и боље? Ми сматрамо, вјерујући да ћемо у томе наћи подршку код свих поштених и мислећих људи, да се стање револуције и његове посљедице ни у ком случају не могу сматрати напредним, нити револуционарни марксисти, који су криви за то стање; већ, напротив, сматрамо, да револуција унесрећује људско друштво, бацајући га уназад, на ступањ дивљаштва и рушилаштва, те су сви они који су за револуцију, уствари, највећи мрачњаци, назадњаци, људождери и рушиоци, па ма каквим лијепим епитетима китили сами себе.

У сваком случају, револуција је највеће зло од свих несрећа које снађоше човјечанство. Ко је за њу — тај је против човјечанства. По њеном завршетку, људи тек увиде да је она велико, страшно, паклено лудило које је захватило масе и бацило их у понор самоуништавања. Али, увиде и то да треба прво подизати оно што се у материјалном погледу срушило за вријеме револуције, гдје она велика многобројна и непроцјењива порушена добра, да би се тек по тој обнови могло помишљати да се приступи стварању нових вриједности. И изморени, исцрпљени, смождени морално и интелектуално страхотама претрпљене револуције, без елана и духовне к хетије, под кнутом, под шибаком, кулучки, скоро ропски, упиру своје преостале тјелесне снаге да поново подигну оно што су у безумљу револуције срушили. Но, рушити је лакше, кудикамо лакше, несравњерно лакше, него зидати, подизати, стварати: кућу можемо порушити за један тренутак, али треба много времена, дана, мјесеци, док се она сазида. Зато порушена добра за вријеме револуције, на чијем стварању су вјекови сарађивали, а чије се рушење завршило за кратко вријеме, тешко се могу успоставити и за дуги низ година; а пошто она претстављају неопходне услове за даље грађење, то се без њихове успоставе не може приступити остварењу онога што су револуционари имали за циљ. Зар то није Сизифов посао?

Да ли је паметно, напредно, социјално порушити све, да би се послије рушења приступало обнови порушенога, па тек онда, ако се може и како се може, стварању нечега новог? Свакако, није паметно, није напредно, није социјално.

Ако треба извршити другчији размјештај ствари у кући, извести извјесна преуређења, — је ли потребно, је ли паметно, је ли напредно из темеља срушити кућу, па је на рушевинама поново подизати и намјештати? Ради једног провора који желимо, рецимо, да пробијемо на једном зиду, треба ли да порушимо цијелу кућу? Свакако, нико паметан не би рекао да треба кућу порушити; а онај ко би ради пробијања једног провора срушио цијелу кућу — зрио је за лудницу и требало би га тамо послати.

Револуционарни марксисти су ти који, ради другчијег распореда ствари у кући, руше цијелу кућу. Они су стога ненапредни, назадни, рушилачки настројени и, као такви, претстављају опасност за човјечанство. Дошло је вријеме да се скине кринка са њихових обрва и да им се одузме монопол напредности.

К.

Борба до коначне побједе

Шпански листови истичу одлуку Италије да настави рат све до побједе, улажући у борбу све своје енергије, и обраћају нарочиту пажњу на наглашавање акламацијом војног буџета у Сенату. Шпански листови истичу чињеницу да привремени губитак Африке није ослабио привезаност Италије овој земљи цивилизованој и оплођеној крвљу и радом, него је шта више појачао вољу и сигурност за повратак на тај континент. Реакција Италије на афричке догађаје претставља реакцију снажног народа, свјесног свог удеса и пуног несаломиве вјере у свог Вођу, око којега он сачињава гранитни блок. Обзиром на одбрану која је појачана и на одлично припремљени италијански фронт истичу шпански листови да би сваки непријатељски покушај морао да се судари са огромним материјалним потешкоћама, као и несаломљивом храброшћу бораца.

Деголово писмо

(*Тангер*) Једно писмо, које је Де Гол упутио Жироу, садржи жестоке нападе против Сједињених Држава. У том писму Де Гол објашњава своје становиште о размирици између двојице издајника. Де Гол предбацује чињеницу да су генерални резиденти, гувернери и француски команданти у Сјеверној и Западној Африци, укључивши и самога Жирова, наложени власти сјеверноамеричких војних и политичких наредбодаваца. Они морају примати наређења само од оних који претстављају националну власт. Жалосна је чињеница да су француски команданти на француском територију одговорни страним командама и владама. Након што је оштрим ријечима жигосано Ајзенхауерово мијешање у послове Магреба затражио је Де Гол да он сам и Жиро наизмјенично врше највишу власт на том територију. Али Жиро би морао да увијек буде потчињен Де Голу.

Узајамно изигравање

Совјетски елементи развијају систематску акцију против сјеверноамеричког продирања у земљу. Да би боље успјели у својој намјери камуфлирају они своју акцију маском националистичког покрета. Многобројни чланови Иранске партије већ су се упознали са тим маневром. Агенти Сједињених Држава су у жељи да парирају ударац свог мало лојалног совјетског савезника обећали велики зајам са привидним циљем стабилизације валуте, а уствари за осигурање Сједињеним Државама монопола цјелокупне индустрије и апсолутне контроле тржишта.

НА'Ш ШКОЛСКИ ЖИВОТ

РЕЗУЛТАТ НАГРАДНОГ НАТЈЕЦАЊА У НАШИМ СРЕДЊИМ ШКОЛАМА

в) ИЗ ГИМНАЗИЈЕ у ПОДГОРИЦИ

(Наставак)

IV

IV-а: 1) Стојовић Вјера, 2) Радуловић Ковилка, 3) Перовић Марија, 4) Вучкић Наталија, 5) Буровић Бранка, 6) Вукчевић Вјера.

IV-б: 1) Балић Благутин, 2) Радуловић Драгутин, 3) Стојановић Миодраг, 4) Вранић Фадил, 5) Мандић Дарко, 6) Крњић Хасан.

IV в: 1) Радоњић Борислав, 2) Белојевић Веселин, 3) Вушовић Драгољуб, 4) Першић Новак, 5) Радуловић Никола.

V-а: 1) Стојовић Десанка, 2) Станић Милева, 3) Рецић Оливера, 4) Дракић Даница, 5) Повићић Петар, 6) Бекић Божидар.

V-б: 1) Поповић Владимир, 2) Рецић Шериф, 3) Лакић Саво, 4) Дашевић Драгутин, 5) Вукићевић Божидар, 6) Грушковић Драгутин.

V-в: 1) Вучинић Ђорђије, 2) Радуловић Велимир, 3) Фиодоровић Василије, 4) Милачић Саво, 5) Станковић Љубомир, 6) Вукчевић Јован.

VI-а: 1) Филонов Лидија, 2) Ђукановић Зорка, 3) Вукчевић Милева.

VI-б: 1) Поповић Милорад, 2) Рашовић Веселин, 3) Митровић Милорад, 4) Белашевић Драгиша.

VI-в: 1) Николић Владета, 2) Шарановић Бранко, 3) Рачићевић Радомир, 4) Радуловић Војислав, 5) Бошковић Петар.

VII-а: 1) Павићевић Анђелија, 2) Чоловић Наталија, 3) Ђоковић Драгана, 4) Нешић Новак, 5) Вукићановић Петар.

VII-б: 1) Велимировић Драгољуб, 2) Војводић Вељко, 3) Буразеровић Халил, 4) Станић Дарко.

VIII-а: 1) Бошковић Ђуро, 2) Ђурашевић Милева, 3) Пејовић Веселинка, 4) Поповић Љепосава.

VIII-б: 1) Мишовић Бранислав, 2) Шаковић Милан, 3) Бошевић Костадин, 4) Божовић Ниша.

в) Који су најбоље нарадили задатак на цртању:

II-а: 1) Лаиковић Цвјетко.

III-а: 1) Дедовић Олга, 2) Радовић Десанка, 3) Марковић Смиља, 4) Милачић Милијана, 5) Шаиовић Невенка.

III-б: 1) Вујошевић Никола, 2) Дрецун Бранко, 3) Решетар Давило, 4) Вујошевић Никола, 5) Бечановић Вељко, 6) Цвјетковић Владимир.

III-в: 1) Радуловић Данило, 2) Вешовић Томислав, 3) Ивановић Божидар, 4) Меденица Милијоје, 5) Поповић Душан, 6) Радовић Драгутин.

III-г: 1) Калуђеровић Ђорђије, 2) Лаиковић Петар, 3) Бајелић Владислав, 4) Савовић Светозар.

IV-а: 1) Радуловић Даница, 2) Радуловић Ковилка, 3) Перовић Марија, 4) Гојић Иконија, 5) Вучкић Наталија, 6) Јовићевић Вјера.

IV-б: 1) Мандић Дарко, 2) Стојановић Миодраг, 3) Петровић Божидар, 4) Радуловић Драгутин, 5) Ђоваденовић Божидар, 6) Мишовић Александар.

IV-в: 1) Радоњић Борислав, 2) Рачићевић Радомир, 3) Клисић Александар, 4) Шарановић Никола, 5) Драгојић Радоњица.

V-а: 1) Белојевић Љубица, 2) Митровић Слободанка, 3) Мишановић Вукосава, 4) Наковић Милева, 5) Вујадиновић Видак, 6) Рашовић Добрила, 7) Вукотић Д.

V-б: 1) Вукчевић Ђорђије, 2) Грушковић Ђорђије, 3) Ђокић Василије, 4) Вујановић Петар.

V-в: 1) Шикелоић Петар, 2) Радуловић Мирко, 3) Дрецун Јакша, 4) Пешић Владимир, 5) Вујошевић Марко, 6) Дуловић Тодор.

VI-а: 1) Рашовић Ксенија, 2) Филонов Андрија, 3) Стојовић Љубица, 4) Бучковић Зорка.

VI-б: 1) Михаиловић Михаило, 2) Дрецун Вукашин, 3) Сухих Василије, 4) Даковић Светозар, 5) Дуловић Десанка.

VI в: 1) Кољешић Светозар, 2) Чићановић Јелена, 3) Бошковић Петар, 4) Радовић Ђуро.

г) ИЗ ТРГОВАЧКЕ АКАДЕМИЈЕ у ПОДГОРИЦИ

а) Који су најбоље нарадили задатак на српскоj ђеници:

I 1) Радовић Милосава, 2) Вукићић Олга, 3) Мићановић Радојка, 4) Вукић Даринка, 5) Радуловић Вјера.

II 1) Калезић Грујица, 2) Петровић Радованка, 3) Лекић Надежда, 4) Глобаревић Душан, 5) Зајановић Борђе.

III 1) Вешовић Моника, 2) Шалетић Божидар, 3) Јововић Иконија, 4) Ковачевић Борђе, 5) Добрковић Војислав.

IV 1) Шарановић Ђурђина, 2) Грујевић Алекса, 3) Ђоковић Јованка, 4) Вековић Зарија, 5) Буровић Драгољуб, 6) Милић Босиљка, 7) Новаковић Видосава, 8) Вујошевић Бисерка.

б) Који су најбоље нарадили задатак на италијанском ђеници:

I 1) Лекић Војислав, 2) Арменко Невенка, 3) Миротић Косто, 4) Пашићевић Савета.

II 1) I Буковић Олга, 2) Поповић Десанка, 3) Ивешић Василија, 4) Драговић Милица, 5) Поповић Милена, 6) Зајановић Борђе.

III 1) Лаиковић Борђе, 2) Мићковић Станка, 3) Гојић Милева, 4) Филиповић Милорад, 5) Вујовић Светозар, 6) Митровић Загорка.

IV 1) Бошевић Милена, 2) Шарановић Борђана, 3) Поповић Драгутин, 4) Филиповић Десанка, 5) Брајовић Алекса, 6) Савићевић Дрита, 7) Вујошевић Бисерка.

УПОЗОРЕЊЕ

Упозоравају се војне особе биће југословенске војске, макоје оружје, макојих јединица и макоје спреме, како обвезне Шако и резервне, као и особе из састава биће југословенске жандармерије, да за бенициониране моју предаји Поморској управи молеђу свадбјеску уређеника за доках службјеног сјајна у бићој Краљевини Југославији, и то најкасније до 30 јуна ш. г.

Од ових дана пресјаје за све бивлане 50% принадлежности, које су до сада исплаћиване. 2-3

ДНЕВНЕ ВИЈЕСТИ

ЛИЧНЕ ПРОМЈЕНЕ
Декретом Њ. Е. Гувернера

а) Постављени су

на Четињу:

Станишић И. Васо, на путној при Техничком одјељку.

у Подгорици:

Стојовић Н. Богдан, за ванг-чиника на рад при Дуванској фабрици

у Никшићу:

Томић С. Буро, за служитеља дневничара помоћногложача при жељезничкој станици

б) Премјештени су

на Четињу:

Петановић Петар, режисер економ при Дому народног здравља у Пљевљима у Хигијенски завод; Петровић Његош за вам. професора музике дјеватске школе у Подгорици, у V Дирекцији Гувернерства и додијељен на рад Уреду за координацију (по потреби службе).

у Бар:

Станишић М. Никола, чиновник финансијске делегације у Подгорици, у Пресеку управе.

в) Престала им служба

у Андријевици:

Радовић Виду, чиновнику Пошске управе.

у Пријепољу:

Вујовић Ђорђу, чиновнику Окружног суда.

г) Отпуштени су

у Новој Варошу:

Краматијевић Ђ. Јела, учитељица основне школе.

у Пријепољу:

Первић М. Стојка, дневничар Окружног суда.

д) Опозивље се декрет

О пријему у државну службу Микетића Б. Радомира, учитеља.

ђ) Потврђен је у привременој служби на Четињу:

Рајковић Ј. Стевана, хонорарни чиновник државне штампарије „Обод".

е) Пензионисани су

на Четињу:

Драговић Маргита, наставница, примљена у службу при V Дирекцији Гувернерства.

ж) Уважена је оставка

на Четињу:

Аврјуску Велимиру, столару у краљевској вили у Милочеру.

в) Повјерен је у службу

на Четињу:

Копривица К. Ђорђе, служитељ поште, који се налазио на расположењу.

Предавање у друштву „Данте"

Сутрашња редовита „Дантова" конференција имаће за тему: „Италијанска умјетност до тристоте годе".

Нове поштанске марке

Наредбом Њ. Е. Гувернера измијењена је наредба о новим поштанским маркама овако:

15 маја пустиће се у промет марке од 5, 10, 15, 20 и 50 центесима, и од 1·25, 2,5 и 20 лира, као и дописне карте од 30 и 50 центесима.

Таксе за дозволе

Проглашом Њ. Е. Гувернера одређене су таксе на дозволе за увоз и извоз и то по овој скали:

од	1 до	25.000 такса је	50 пара
„ 25 001	„ 50 000	„ „ „ 100	„
„ 50 001	„ 100 000	„ „ „ 150	„
„ 100 001	„ 200 000	„ „ „ 200	„
„ 200 001	„ 300 000	„ „ „ 250	„
„ 300 001	„ 500 000	„ „ „ 300	„
„ 500 001	„ 1.000 000	„ „ „ 350	„
„ 1 000 001	„ 2 000 000	„ „ „ 500	„
Преко 2 000 000		„ „ „ 1 000	„

Ове таксе ће се наплаћивати на Главној Благајни Гувернерства

Отсјек за поморство

Проглашом Њ. Е. Гувернера основа се Отсјек за поморство чија се надлежност протеже на цијелу поморску и рјечну обалу у Црној Гори.

Отсјек за поморство врши сваију власт:

Поморску, од рта Кошмина до рта Мотрен; рјечну, сјеверозападна обала Скадарског језера, од Вирпазара до Плавнице.

Под Отсјек за поморство спадају: Лучка капетанија у Бару, П. морски уреди у Будви и Рђеци и обалска заступништва у Петровцу н/м, Сутомору, Вирпазару и Плавници. Лучка капетанија у Бару и поморски уреди у Будви и Рђеци потпадају директно под Поморску управу. Обалска заступништва у Петровцу н/м и у Сутомору подређени су Лучкој капетанији у Бару, односно Поморском уреду у Будви, док су обалска заступништва у Плавници и Вирпазару подређена Поморском уреду у Рђеци.

Шеф отсјека за поморство је Командант луке у Бару и обавља све лучке послове као и оне Трговачке морнарице на својој територији. Шеф је овлашћен да наиђе наредбе у циљу обезбјеђења правилног рада.

Прекршајна наредба његовог, ако није дјело које кажњава Војни ратни суд, казниће се до 5000 лира. Надлежност за утврђивање прекршаја припада Шефу отсјека који својим декретом то проводи. Против такве коју изриче Шеф, дозвољена је жалба Гувернеру, чија је одлука извршна. Жалбе се подносе Отсјеку у року од 5 дана о саоштењу декрета.

Сви трошкови за функционисање Отсјека за поморство и његових подручних уреда, падају на терет буџета Гувернерства на Цриу Гору.

До друге наредбе, Поморски уреди у Рђеци и Плавници зависиће и даље од Поморског уреда у Скадру.

Уредби о земљарини

Проглашом Њ. Е. Гувернера биће од 1 јула 1943 г. сви приходи на земљишта, изражени у динарима, умножени са коефицијентом 5,262, на претворени у лире по курсу 0.38, одређивани по постојећим прописима.

За све друге порезе, пореске стопе које су сада на снази, примјењиће се директно на потпрешне изражено у лирама.

Укида се ослобађање од пореза на минималне приходе.

Љетне колоније

Извјештавају се родитељи дјеце, да ће и ове године, као прошле, отворити са радом јавна колонија за дјечјеке сунчањем. Колонија ће отворити са радом 15 јуна а трајаће до 15 септембра т.г. у три партије, свака партија 100 дјечака. У колонију се могу уписати само сиромашна дјеца од 6 до 13 г. старости.

Породице које желе да упишу дјецу у колонију, треба да се јаве Градском лекару, односно лекарској комисији.

По правилу, примљена дјеца биће лекарски прегледана у Хигијенском заводу. Ко могу бити примљена обољели од туберкулозних болести, заразних кожних болести, рака, лишајева и осталих болести које угрожавају заједницу колоније.

За трајање колоније чланови породице дјетета, које би услијед обољења остало од покајања дужни су да о случају одмах извјесте Управу, како би се случај лијечкарски контролисао.

Нађен златан предмет

Дана 18 ов. мј. нашао сам на улици један златан предмет-накит. Власник ја детаљан опис мога се обрати потписаном лицу уручења.

Ђуро Спасић Цетиње

Музички концерт

Сутра, у недјељу 22 маја, мјесна војна музика одржаће на Дворском Тргу свој недјељни концерат са сљедећим програмом: Коротенчо „Заустављено се саме на цвју" марш; Шиберт „Војнички марш" Опера 51 бр. 1; Адамо „Да сам краљ" симфонија; Бард „Вожитинка тобарена" фантазија; Верди „Травиата" фантазија; Коротенчо „Војвода од Аосте" марш.

ФИРМА
Кавалини и Луманај

ЦЕТИЊЕ, Његошева 47 — Животне намирнице, вина, ликери, конзервни производи, сапун и томе слично

ЦЕТИЊЕ, Граховска 1 — Тканине, манифактуре, свилене чарапе, женско рубље, конац и томе слично

Слободна продаја!
Велики избор — Цијене без конкуренције

ПОДЛИСТАК

Арнаутин и три лопова

Један Арнаутин имао је на поћоо. Јако је на чигарну, а водио је да прода јеђну козу, коју је био свезао отраг за сјемер. Коза је чиниле звонце („дингар"). Тако идући метнуо је прсте у уши (као што је код њих обичај) и цијелим путем пјевао из свега гласа. Гледали су то три лопова-мајстора, па се догјеворе како ће та пошјета начин преварити и до козе покрасти. Први рекоше: „Ја ћу могу украсти козу!" — други ће: „А ја магарца"; трећи ће мајстар: „Ја ћу моје сјајне тоне и покрести му сво одијело".

Речено — учињено. Три друга су се дела одмах на поћоо. Први је одмах приступио и одјео козу, а звонце је скинуо, причарстивши га чигарну за рец, а гајдо Арнаутин и даље је пјевао да се све ово њета ориђо не примјећујући ни најмање што се у његовој непосредној близини догађа. Други је неко вријеме послије тога препјечићиши тут изашао пред њим и тобоже као случајно, почео да се пита: „Што је то, јадниче? Што си ово звонце виси низ магарчев реп?" Збуњени Арнаутин прекиде с пјевањем, запрепашћен стаде и поче да му одговиђа како му је неко путем одео његову козу — који је при мајстор био сјајство на сигурно мјесто. Овај му, као какви навјечни реча да је овео јеђног човјека с његовом козом (коју му је описао) тамо у оној мјесанској, него неки трећи ниби ли га како сустигао. Арнаутин као да одмах сјаше и рече му: „А моје, човјече, значи да ми је скоро дигно и шмигнуо! Идем да га ухватим, него ми продјем овога магарца док се је вратим!" А овај га осоколи: „Коху, је ћу те причекати, на се жури да не би куда скренуо странпутном тој невољалаи!" Арнаутин као од поче да трчи и кад стиже мјесто гдје су се лопови маслиньк, поче скакати горе-доле не би ли гдјегод опазио крадљивца са његовом козом. Али нигдје ништа. Пропитано би свакога пролазника за лопова с његовом козом, али му нико ништа не може казати.

Пун горчине почео је да туче самог себе и тако заморан и задихан плачући окрену се на оно мјесто гдје је онов другом лопову било позајмио магарца, а када тамо стиже — јао! — нема ни човјека, ни његовог магарца, нити од њих гласа ни трага! Сада је јуноријаки могао да чини своју судост и безобзирност — али касно!

Тако тумарајући и горко плачући стигао се је тамо-амо не би ли гдјегод нашао у трци његовом лудо изгубљеном благу: коњ и магарац, ани нигдје ништа. Тајном, пуном бијеса и горчине изађе му у сусрет и трећи лопов, који је био стао покрај јеђног бунара, па видјећи Арнаутина гдје плаче и јауче, поче и он још јаче да тобоже плаче и узвиче: „Ђе плачуђа — један од ђоволјатине, а други с уроком — среди су се и почели да питају један другога што им се догодило на тако горко плачу и уздиху? Арнаутин испричје трећем лопову све што му се догодило (што је њему све вјероватно било познато), па како му сада нема пута ни на пазар, а нити да се врати кући — гдје ће та жена срамотити и не зна шта му је сада радити. Трећи лопов ће му на то: „Ох, то све није ништа, драги брате, него нешто ти мене! Сједио сам над овим бунаром и неколко ми по ђаволској сили испаде новчићи са неколико хиљада лекова и франака, па сад шта ћу? (Поче да јеци и уздише). Него, ако ти можеш да сиђеш доље, па да то благо извадиш, ми ћемо та поштено братски подијелити, па ћеш десетострко намирити твоју козу и поред тога купићемо најбољег магарца на пазару или коња, ако те је воља, па ћеш вечерас рећи жени да си сјајно пазарио, а магарца да си ја нешто додатно заинјечио с болјим!"

Арнаутину није више требало дробити маслиа, већ поћерује и овом трећем лопову, па се брже-боље свуче сасма го и себе низ степенице у бунар (у којем, како је било лијетно доба — имало је само нешто воде при дну), а за то вријеме мудар лопов-мајстор неома задовољан што је и његов непријатељ по само сјесна успио, одмах покупи сву Арнаутову робу и дижући димњиј шмигну и смјешен се шмигну к својим другоима.

Можете само замислити како је бидо несрећном Арнаутину, кад је не нашавши ништа у бунару очајан и пун бутне изашао горе на површину и није нашао ни онога коме је поверио робу, а ни трунке од ње и кад је видјо пјешкицо уницо што се с њиме догодило!

Инак, трећи лопов је био веома поштен поред свега, јер није као што би то други учинио — свијало у бунару над јадним Арнаутином који себи хаоси и тамо га сврбио и затрио. Није, јер није био толико разбојник и онјет гриз — иако је пак био шверјанет и прогјеђан хоштатјелер, као и друга дјецица осјетих другова.

Вјерујемо да ћете се на крају слатко насмијати лудом Арнаутину и свакако — усјелом лопову трећице препеђеньа!

В.

Br. 812 G. R.

U ime Njegovog Veličanstva
Viktora Emanuela Trećeg
po milosti Božjoj i volji Narodnoj
Kralja Italije i Albanije
Cara Etiopije

PRESUDU

u procesu protiv

Bjelićević Crosa pok. Simo i pok. Mike Lazić, rođen u Trepovu Donu (Bosna) 7 septembra 1909, nastanjen u Čevo, bivši žandar, oženjen sa dvoje djece, vjere pravoslavne, pritvoren, nekažnjivan

Zatvoren od 16 novembra 1942

KRIVI JE

za izdajstvo (čl. 71 K. P. i 8 K. P.) 463 485 K. P. proglašava krivim Bjelićević Crosa pok. Sima za izvršenje djela i priznavajući mu opšte olakšavajuće okolnosti da ga osuđuje na kaznu vješćke robije od 20 godina.

Naređuje se objavljivanje ove presude u smislu zakona i jedan put u lokalnom listu.

Ovako riješeno u Cetinju 10 maja 1943-XXI

Pretsjednik s. r. Gen. Marotta — Izvjestilac s. r. Kap. Bianchi — Sudije: s. r. Popović v. K. Palma — s. r. Kap. T. Germano — s. r. Kap. A. Albertazzi — Vojni Zapisničar s. r. Poručnik G. Chirulli.

Presuda je postala izvršna pri izricanju Vojni Zapisničar s. r. Kap. Vettorato

Da je ovaj izvod vjeran originalu.

P. M. 142, 13 maja 1943-XXI.

Zapisničar: s. r. Kap Cordova

Tvrđi
Pukovnik
Kr. Carski Vojni Tužilac
v. r. G. Toskano

Br. 1 856 G. R.

U ime Njegovog Veličanstva
Viktora Emanuela Trećeg
po milosti Božjoj i volji Narodnoj
Kralja Italije i Albanije
Cara Etiopije

PRESUDU

u procesu protiv

Lakićević Vidak pok. Petra iz Ivanci, Rakitnovići, rođen u Medunu (Prijedor) 21 juna 1901 nastanjen u Donjem Kolašinu, pretsjednik Suda - Dvije vjeradi, neodjeven, pismen, nije osuđivan, nekažnjivan.

Zatvoren od 17 aprila 1942 g.

KRIVI JE

za ubićje u namjeri i pljačku (čl. 1 Dekreta, raspisa broj 105 od 14/2-43) jer je kao vođa i organizator ubićje u noći 16/17 aprila 1942 g. u selu Mali Kolašinu u Donjem Kolašinu Bjelićević Crosa pok. Sima i dr. i ostali u selu Danilovgrad - Podgorica od juna 1941 do aprila 1942 g. dine.

Osuđuje izdajstvom

iz čl. 71 zakona

u smislu obsvjetlenog Dekreta raspisa broj 105 čl. 3, 483, 485 K. P. proglašava se Lakićević Vidak pok. Petra, krivim za djelo ubićja u na ranjenj i bandi i sa tako izmjenjenim rubricom zaključuje na kazne vješćke robije i da plati sudske troškove i da se trajkeve od izdržavanja u istrazni zatvoru.

Naređuje se objavljivanje ove presude u smislu zakona i jedan put u lokalnom listu.

Ovako riješeno u Cetinju 12 maja 1943-XXI.

Pretsjednik s. r. Gen. Marotta — Izvjestilac s. r. Kap. Bianchi — Sudije: s. r. Popović v. K. Palma — s. r. Kap. T. Germano — s. r. Kap. A. Albertazzi — Vojni Zapisničar s. r. Poručnik G. Chirulli.

Presuda je postala izvršna pri izricanju Vojni Zapisničar s. r. Kap. Vettorato

Da je ovaj izvod vjeran originalu.

P. M. 142, 13 maja 1943-XXI.

Zapisničar: s. r. Kap Cordova

Tvrđi
Pukovnik
Kr. Carski Vojni Tužilac
v. r. G. Toskano

МАЛИ ОГЛАСИ

Мој син Крсто Радуловић пазио се сва до дана капитулације као слободњски чиновник у Нишу, те од тога дана на до данас нијесам ни ја се мјешао. Стога молим сваког-ко-год ко ми шта зна о њему да ми јави на доњу адресу нашто ћу бити благодарни.

Ђорђе Радуловић

2-1 Б-р. Кадиш бр. 26 — Подгорица

Своју личну легитимацију broj 9194 издате ми од стране Градског поглаварства у Подгорици изгубио сам, па је оглашавам за неважећу.

Димитрије Ранчић

2-3 Подгорица Његошева 23

Своју карту за хлеб broj 10061 изгубила сам те је овим оглашавам за неважећу.

Јанка Радовић

2-3 Подгорица — Мојковачка ул. 68

Своју легитимацију broj 9 издату ми од стране общинског поглавара изгубио сам те је овим оглашавам за неважећу.

Шефкета Стрикић

2-3 Тузи — Подгорица

Изгубила сам бонове за намирнице и то:

Кафе калуђеровић broj бона 15465
Дуге „ „ „ 15467
Кикирикија „ „ „ 15466

те их оглашавам за неважеће.

3-3 *Кате Калуђеровић* — Подгорица

Изгубила сам своју личну легитимацију издату ми од стране општине подгорске broj 4355, те је овим оглашавам за неважећу.

3-3 *Вукадинка Николић*
Подгорица

Изгубила сам своју личну легитимацију broj 41661 издату ми од стране општине подгорске, те је овим путем оглашавам за неважећу.

Зорка Поповић — Подгорица

Изгубио сам своју личну легитимацију издату ми од Градског поглаварства Подгорица под broj 1873, те је овим оглашавам за неважећу.

3-3 *Колчевић Перо* — Подгорица

Легитимацију издату од стране општине подгорске бр. 7278 изгубио сам, те је овим путем оглашавам за неважећу.

3-3 *Бешић Хамза* — Подгорица

Изгубила сам своју личну легитимацију издату ми од стране Градског поглаварства у Подгорици под broj 5632, те је овим оглашавам за неважећу.

3-3 *Бојана Стојка* — Подгорица

Изгубила сам грађанску легитимацију broj 243 издату ми од стране Команде Краљевских Карабињера из Цетиња, те је овим оглашавам за неважећу.

1-3 *Чедомир Обућина*

Своје сведочанство V разреда основне школе изгубио сам па те та сведочанства оглашавам за неважећа.

1-3 *Ђорђе Ранчић* — Даниловград

ВОЈСКА БЕЗ ГЕНЕРАЛА И ГЕНЕРАЛИ БЕЗ ВОЈСКЕ

Неки листови Рајха објавили су ових дана успомене њемачких новинара, који су прије навршеног броја година посјетили Сједињене Државе. Те успомене, које показују Америку гледану европским очима, веома су занимљиве, нарочито данас, када је супротност између та два свијета узела облик страховитог ратног сукоба.

Један од учесника новинарског турнеја приповиједа, како се са својим колегама нашао на једном банкарском банкету у Кливленду, којом су приликом њемачки новинари могли упознати приор америчког генерала. Здравице су падале једна за другом. Празне и китњасте као што је већ обичај, па се одједном надјавио говор генерала Спенсера. Њемци су одмах помислили да ће се сада пред њима појавити овај тип старих генерала и војсковођа, на који су они већ били навикли, у наднану руку нека особа величито војничког држања, или бар неко лице са упечатљивим карактеристикама чврстог значаја. Мјутим, они су се погрешили. Пред њима је устао са столице један господин обучен у цивилно одијело, који је имао типичан изглед америчког пословног човјека, а никакво војника. На носу су му биле катакнуте дебеле наочаре у оквиру од корњаче, а на прјечи му се очигледно видио да се он свакако боље разумије у пословне књиге, него у тактике које се објављују по војничким логорима и касарнама. Згракути Њемци затражили су објашњење од својих сусједа за столом. Они су са смијешком одговорили да је Спенсер заиста прави генерал, да је он током свјетског рата вршио значајне ратне инфеpанције за претсједника Вилсона, који га је у знак признања промакнуо у чин бригадног генерала, иако он до тада уопште није био у војсци.

Ми, који се ограничавамо над таквим „американштинама", треба да у првом реду пођемо од претпоставке да је америчка војска у нормално вријеме била, истина, одлично наоружана и опремљена, али врло бројно вјежана ограничена. Сваке године је сваки сенатор и посланик сазвеног парламента предлагао по једног кандидата за каријеру активног официра. Ти младићи доспјевали су у војну академију у Вестпоинту, гдје су добијали потребну стручну обуку. Али Вестпоинт никако не прављаху способнију и спретнију омладину, јер јој је одлично познато да јој школовање у Хајвард-универзитету, спојено са потребним новцем, осигурава мјеста са знатно бољим могућностима зараде. Американци ловци на пословима, обожавајући бога Долара, осјећају исто тако као и Британци, извјесно предрасуде према официрском кору и војсци уопште, као према неуисконој професији, те имају пуно више разумијевања и поштовања на банкаре, па чак и трговце бијелим робљем, него за поштене војнике.

Ако се и поред свега тога у јеврн америчанске војске међу одличним војницима и официри, то је прије свега послједња оног утицаја, који је у њу у своје вријеме унио ајутант Фридриха Великог пруског генерал Фон Штојбен, који је у њеној почетној организацији имао огромног, можда чак пресудног удјела.

Рузвелт, који се побринуо за то да од америчанске војске створи борбену снагу за провођење својих планова о остварењу свјетске хегемоније, наишао је нашао даља пред собом организацију, која иноуклоно није одговарала борбеној снази његових говора. Жалосна је била прије свега чињеница да су војници недостајали способни командири, којима би се могли повјерити деликатнији задатци. Такозване „националне гарде", које су увијек играле улогу неке врсте помоћне полиције за сузбијање штрајкова и за друге сличне радове подјеле америчаског демократског живота, добили су налог да се потпуно стане на располагање војници, и да створе по сваку пијену нови официрски нараштај. Тако су прилике у чинове да се у стварали официрског кора неје примјењивао сувише строги критериј. По Рузвелтовој жељи промакнут је чак и извјесни број Црнаца и Мулата у чин пуковника на чин и генерала, па је организован „експеримент тешки", којему се, као неким чудом, од неврелих студентиха Харварда па тили час стварају одлични поручници и капетани. Добри тата Рузвелт није при томе заборавио да снабдиј и своје сиромашне мајорским и пуковничким чиновима, како би они у својој повјаинској служби уживали одговарајући углед.

Карактеристична је чињеница да Рузвелт промакнути такође на четвртој врсти од мењача и агената највише официре. Како је н.пр. један од његових главних лифераната, претсједник друштва „Генерал Моторс" Кнудсен, милијардер милионар, недавно проглашен у чин дивизијског генерала, а сем њега пуна у далекој повадним фронта огромна гомила људи обучених у униформе што одговарају њиховим фантазијама створеним чиновима. Ја тако нешто значи није тешко видјети, ако се помисли на то да је дивизијски генерал први заповједник наа команданта војске, а да цијела америчанска војска има свега два пуна права генерала, као што је и у прошлом свјетском рату Першинг био њен једини генерал.

Војска без генерала и генерали без војске! Чему да се чудимо?! Та рада се, завора, о земљи неограничених могућности!

Шкаларија „Обод" — Цетиње

PRED NOVOM OFANZIVOM U RUSIJI

Slom sovjetskih pokušaja na Kubanji i Donjecu

Операције на Источном фронту

(Берлин) 20 о. мј. одбијен је напад анатних совјетских снага на положаје које су Њемци недавно запосјели јужно од Кримскаје. Борбе се развијају очигледно у корист њемачких снага. Опетах је један нова покушај прелава преко Кубање. Тахоће и у лагунској зони на Кубањи одбијени су непријатељски офанзивни препади. Два совјетска торњилера, који су покушавали да се приближе обали Анапског залива, присилени су да се хитно повуку. Дуж тока Средњег Дњепра воде се оштре борбе. Два совјетска батаљона нападала су у више таласа њемачке линије, не успјевши да постигну икакав успјех. Када се непријатељ исцрпио у узалудним напорима, био је одбијен те је остављено на бојишту више мртвих.

Большевички напад, које се развија на источном дијелу Кубањског мостобрана, има за циљ освојење територије изгубленог приликом посљедњег њемачког офанзивног налета. Овај напад одбијен је са знатним губитцима. Исто тако одбијен је и један другу покушај уперен против њемачких линија на једном другом сектору Кубање и у обалској зони Азовског мора.

Операције на сектору Кримскаје

(Берлин) Операције, које су њемачке трупе развиле на сектору Кримскаје са намјером да елиминају истурене положаје линије фронта, крунисане су пуним успјехом. У борбама, које су се дна дана водиле на непроланим путевима сјеверног западнокавказког фронта, успјело је њемачким трупама да уклоне непријатељски одбрамбени систем и униште читаве непријатељске пјешадијске формације.

Непријатељски губитци наносе на том сектору неколико хиљада мртвих и рањених, 750 заробљеника, међу којима 32 официра, а сем тога је разорено или заробљено 5 борних кола, 5 топова, 90 митраљеза и бацача граната, као и знатна количина пјешадијског оружја и противтенковских пушака. Большевици су у многобројним противнападима покушали да освоје натраг изгубљени терен, али су их њемачки војници одбили, и то уз помоћ мојних формација борбених и напјчких авиона. Један друг њ мачки напад изведен је у сврху побољшања линије фронта сјеверозападно од Великиј Луки. Након жестоке артиљеријске паљбе сломиле су њемачке трупе отворени непријатељски отпор, те освојиле на јуриш многобројне ровове и положаје руског одбрамбеног система. Совјетски противнапади, изведени против њемачких редова остали су без никаквог резултата. За посљедња 24 сата је њемачко ваздухопловство на цијелом Источном фронту обновило своје усијешне нападе против непријатељских линија снабдјевања и концентрације трупа.

Очекивања офензиве на источном фронту

Лондонски дописници шведских дневних листова тврде да је у политичким круговима британске престонице завладала велика нервоза, јер се на источном фронту сваког часа очекује нова велика њемачка офензива. У посљедње вријеме концентрисали су Њемци на положајима овога фронта огромне коне снаге. У Лондону се поставља питање шта може руска команда супротставити овим снагама. Претпоставља су страшне губици и резерве су се знатно смањиле. Нарочито у ваздухопловству большевици знатно заостају.

Pregled štampe

Jedna izjava

Žestoke namjere Angloamerikanaca prema osovinskim nacijama još jednom su dokumentovane u izjavi ambasadora Sjedinjenih Država u Beogradu. Ovaj diplomata izjavio je *doslovno: „Mi smatramo njemačku omladinu,* uključujući i djecu, još opasnijom od vojnika, jer je duh njemačke omladine opijen idejama nadmoćnosti i imperijalizma. Evo zašto — izjavio je nadalje američanski poslanik — treba zlo iščupati iz korjena". Berlinski listovi žigošu takav amerikanski mentalitet, koji pokazuje nečuvenu okrutnost vašingtonskih upravljača, dostojnih saveznika boljševika i bezbožništva

Birma

Rajter izjavljuje u vezi sa propalom engleskom ofanzivom na arakanskom frontu, koja je trebala da dovede do ponovnog osvajanja Birme, da su engleske trupe kod Arakana podlegle strategijskoj nadmoćnosti i većem kapacitetu Japanaca.

U jednom članku, koji je objavljen u jednom šangajskom listu, istaknuto je da je angloamerička strategija u Birmi izazvala veliku ogorčenost Čang Kaj Šekove vlade. Ako se želi da stvari u komunističkoj Kini pođu na bolje, treba da savezници osvoje natrag Birmu i uspostave snabdijevanje Čang Kaj Šekovih trupa.

Argentinska trg. mornarica

Argentinski ministar mornarice potvrdio je u jednom govoru održanom u zgradi pomorske lige, da vlada namjerava proširiti program pomorske izgradnje radi omogućenja da argentinska trgovačka mornarica zadovolji promptne potrebe po svršetku rata. Argentinski list „La Prensa" piše, u jednom članku svog pomorskog saradnika, o neuspjelim konstrukcionih metoda sjevernoameričkog brodogradilišta „Kajzer", Jedan brodcisterna za gorivo od 19.500 tona, izgrađen u ovom brodogradilištu, raščijepio se na dva dijela u tremutku porinuća.

Priznanja

Varvarske metode angloamerikanskih avijatičara, primjenjene u napadu na italijanske gradove, izazvale su veliko i opšte negodovanje. List „Pester Lojd" piše da Engleska i Sjedinjene Države iz kruga civilizovanih zemalja. Angloamerikanci su nadišli da će ovakvim sistemima stomisi moral italijanskog naroda, ali umjesto toga — dodaje madarski list — postizavaju suprotan učinak. Italijanski narod je danas odlučniji nego ikada da se bori i da hrabro odoljeva.

Finansijska opasnost

List „Nju Jork Tajms" nastavlja da pokazuje uznemirenost zbog opasnosti od inflacije, ističući da će ona još više omesti industrijski život. List piše da je vlada pokazala svoju nesposobnost da postavi na čvrste noge socijalnu i privrednu politiku. Radi borbe protiv inflacije — zaključuje list — mora se pribjeći potištećim mjerama, vođeći računa o radničkim klasama.

Švedski listovi

Dopisnici švedskih listova iz Londona ističu da je posljednji napad njemačkog vazduhoplovstva na englesku prestonicu bio naročito žestok. Mnoge bombe zadale su Londonu snažnu štetu.

Нечасна мјеста ратних виновника у англоамерика-социјалистичкој страници

(Берлин) Многобројни ратни богаљи, отуштени из њемачких војних болница, стигли су у фалкенбургшку специјалну школу, да учествују на течајевима који ће их учинити способнима да преузмају значајне положаје у национал-социјалистичком вођству. Д-р Лај је, у говору шеефа уреда за политичко васпитање, објавио да ће богаљи преузети управне положаје у редовима национал-социјалистичке партије, попуњујући тако правилне створене услјед одласка функционера у војску.

Борбе на Алеутинским острвима

Прво америчанско искрцавање на Агу авршено је 12 маја а претходило му је бомбардовање са америчанских авиона, које је трајало 6 сати. Иза тога су се појавили америчанци ратни бродови, који су отворили паљбу са страховитом жестином. Једнон контингенту сјеверноамеричких трупа успјело је да се искрца, наком што су мерари и митраљези јапанаца бацали у ваздух једну јединицу приликом искрцавања. Једна друга снажна противтенчка поморска формација појавила се нешто доцније и отворила жестоку прегаду паљбу. У почетку се одбило 27 или 28 великих барки за искрцавање, које су ушле у валиа. Само уз помоћ авиона успјело ми је да се доченају тла. Митраљескн положаји и топови Јапанаца дуж обале отворили су страховиту паљбу против непријатеља, али непријатељ је створио мостобран и успио да искрца јака појачања, како је претрпио знатне губитке. Дописник додаје да су Американци покушали да искрцају на једној другој тачки острва један другн контингент, али су Јапанци дочекали овај покрет и потпуно уништили ове снаге. Сљедећег дана приближили су се други америчанци ратни бродови острву Агу. Један борбени брод потонуо је наком страшне експлозије. Јапанци боре се још и наставиће борбу до крајње могућности.

Искрца Сриднег Острва

На приредној конференцији у Дамаску учествовали су експоненти Сирије, Либанона, Палестине и Трансјорданије. Дуго и уавлуд се расправљало о проблему искрвне Средњег Истока. Конференција није довела до конкретних резултата, те се још једном нашло пред потешкоћама услед недостатка транспортних средстава и по могућности праведне подјеле житарских потребних равних земљама. Уствари се валике не нападе на располагању арапских власти, већ су у рукама англосаксових војних власти. Стога понављамо приредних конференција ма једним циљ: заваравање јавности!

Један протест

(Токио) Јапанска влада упутила је Сједињеним Државама и Енглеској протест због напада извршених против јапанских болничких бродова. Ради раскринкавања лажности англосаксих тврдњи навео је јапански орган тачна мјеста и датуме гдје су болнички бродови били нападнути.

Јапанци улазе у Индију

Енергична јапанска акција у Бирми, Кини и Пацифику

(Ранун) Пад Маунгдава — изјавио је један војни орган Јапанаца — показао је свијету да се западна капија Велике Источне Азије налази под снажном заштитом јапанске војске. Јапанске јединице уништиле су током операција, које су довеле до освајања града, 6 бригада са укупно 40.000 људи. Орган је закључио изјавом да се јапанска војска сад налази у такном положају да може непријатељ Индију. Индијски народ може се сада одлучити да ли да се бори са Англоамеркацима или против њих.

Читави индијски одреди, напутљени од Енглеза што бјеже у аранжској области, предају се „закон дама Јапанцима, који врше чишћење територије. Они су највјвили да је између британских официра и индијских трупа увијек постојала дубока мржња. Посљедњих дана небеске су многе побуне. Бројна тих људи затражила је да се бори у редовима Јапана, које сматра ослободитељима њихове отаџбине. Главнина британске војске повлачи се неколико километара југоисточно од града Читагонта, гдје англоамерканска команда рачуна са образовањем нове одбрамбене линије.

(Токио) На Новој Гвинеји започели су Јапанци офанзиву великог стила против непријатељских положаја код Салмоза. Жестоке борбе воде се између ваздухопловних снага. Јапанци су вршиле јуче највећи вањшни напад, који је Нова Гвинеја видјела последњих година. Стотине јапанских авиона учествовало је у акцији. Оборено је 10 непријатељских авиона. Јапанске ваздухопловне формације нападе су непријатељске положаје на острву Гуадалканару, погодивши воја постројења.

Завршене су јапанске операције у брдском дјелу Северне Кине. Непријатељ је изгубио 15.000 мртвих и заробљеника. Око 20.000 Јапанаца напало је непријатељске положаје око западне обале јеверног Јуте. Битка се наставља. У Западном Јунану и сјеверно од Б.рманског пута настављају Јапанци да концентришу свјеже снаге, примјењуји напредоваље према сјверу. Према посљедњим извјештајима у једна јапанска ваздухопловна формација, сарађујући са копненим снагама у граничној зони између Хопеха и Хонана против трупа 10 чунгкиншког армијског корпуса, и поред умјеренма распршила 1000 непријатељских војника. Истовремено је једна јапанска ваздухопловна формација бомбардовала и уништила једну велику формацију кинеских трупа. Јапански бомбардери су у пратњи ловаца бомбардовали један аеродром на Новој Гвинеји, упућујући ваздушну штету и пожаре. У једној ваздушној борби оборена су три непријатељска авиона, док су други оштећени. Током ноћи су јапански бомбардери бацили бомбе на Гуадалканар. Задана је знатна штета америчанским постројењима.

(Токио) У провинцији Хупех окружили су јапанске јединице при чунгкиншка армијски корпус, те су успјеле да униште пет дивизија. У провинцији Шанси развиле су јапанске трупе нову офанзиву против противинских снага.

(Шанхај) Савезје се да пребјеглог генерала Пајг Пинг Суна са 70.000 бораца у редове трупа націоналистичке Кине претставља тежак ударац команди кинеских комунистичких снага. Чанг Кај Шек губи овим догађајем своје најбоље снаге. Недавно су два генерала заједно са начелником генералштаба комунистичких снага прешли на страну Нанкинта, наком чета су упутили посланику чунгкиншким трупама, позивајући га на положе оружје и студе у сарадњу са Новом Кином и Јапаном на изградњи новог поретка у Великог Источног Азије.

Пребјегли једног чунгкинског генерала кинеској инвазиској влади заједно са 70.000 својих бораца претставља нови корак према остварењу снажне ауторитативне кинеске државе. Овај генерал је једна врло угледна личност. Чунгкиншка влада налази се у очајној ситуацији. Посљедња јапанска освајања Бирме показала се и услед неспособности чунгкиншких вођа. Сада, наком нове јапанске политичке тактике, у односу Кине, постаје и у чунгкиншким круговима јасно да настављање отпора нема више никаквог смисла.

Посљедњи билтени осовинских снага

Главни стан италијанских оружаних снага јавља:

Наши авиони бомбардовали су ноћас лучка постројења у Бизерти. У тунишким водама потопљен је један контраторпилер.

Непријатељски авиони бомбардовали су јуче Гросето, Месину, острво Пантелерију и разна мјеста на Сардинији. Батерије на Пантелерији разорене су 7 авиона. Још један други је оборила противавионска паљба у море близу Аугусте. Над Сардинијом су италијански ловци оборили у борби 1 четвромоторац и 2 двомоторца, а њемачки 2 друга противинска авиона.

Фиререв главни стан јавља:

На Источном фронту сломили су њемачки јуришни одреди у успјешном крунисаним акцијама више совјетских локалних напада. Ваздухопловство је напало концентрације трупа, теретне возове и непријатељске уређаје за снабдијевање. Лаке њемачке поморске снаге потопиле су у ширини кавкаске обале 2 совјетска бродића за снабдијевање и обориле у тој зони и над источним дијелом Балтичког мора 6 совјетских авиона.

Њемачки борбени авиони су у ноћи на 21. маја поново гађали бомбама великог калибра лучку зону Џиџелија на алжирској обали. На медитеранском сектору су њемачки ловци и противавионска артиљерија авијацје оборили 8 непријатељских авиона. Изгубљен је један њемачки ловачки апарат. Појединачни лаки британски бомбардери извели су ноћас офензивне нападе на сјеверни територији Рајха.

ВАЗДУШНИ ТЕРОР

Француска

(Париз) Терористички напад англоамеркаског ваздухопловства на град Бордо био је варочито жестог. Читаве једне градске четврти порушила се под противњачкам бомбама. До сада оплакује се 200 мртвих и преко 300 рањених. 90 особа још увијек је сахрањено под рушевинама кућа. Не ова бројке сигурно још више порасти.

Њемачка

(Берлин) У вези са учинком енглеског ваздухопловног напада на двије њемачке бране јавља се да је тај напад задао становништву осјетљиве губитке, али да није много оштетио привредно-војна постројења. Истиче се да су електричне централе, које су добијале струју на ових бана, претстављале само један дио цјелокупне њемачке производње електричне енергије, те да су имали задатак да подмирују потребе фабрика у служају максималне потрошње. Сјајан систем за наређу њемачких електричних централа ноћи не надомјестити недостатак енергије проузрокован овим непријатељским нападом.

Болнички бродови

(Токио) Један јапански болнички брод, који је 1 априла био нападнут у рамгуном сој луци од стране једног сјеверноамеричког авиона, био је поново бомбардован са једног америчанског авиона док је пловио у ширини кајсевјонгског дијела Новог Јорка. Поједности још недостају.

Кратке вијести

— *(Берлин)* У околини Цјриха бацили су авиони, за које се мисли да су америчански, неколико бомби. Погођено је неколико кућа и покидане су електричне жице високог напона.

— *(Мадрид)* Један шпанска рибарски бродић поклупо је 80 миља од Рта Финестре б енглеских и сјеверноамеричких бродоломиоца из састава посаде једног авиона пала у море.

— *(Берлин)* Од 19 авиона британских ловачких формација, што су у првим јутарњим часовима 18 маја покушале да нападну уђнх Соме оборила је противавионска артиљерија 6.

— *(Вашингтон)* Савезје се на Бијеле куће да је приликом једног инцидента у Алжиру рањен Рузвелтов вет. Услијед тога је он претрпио нервни шок.

— Шпанска полиција ухапсила је наком дугог праженја, једног познатог комуниста и убицу на добра грађанског рата, који је у својству претсједника комунистичке комитета једног мјеста бљиву Валенце убио 39 особа.

— Сјеверноамерике власти преузеле су контролу над остном Кипром, над којим се сада виђе вијадна застава.

— У једном бранинском рудинту изазвана је страшна експлозија. Погинуло је 10 особа, а пет је тешко рањено.

— Аутор чувеног енглеског плана за реформе Беверџ стигао је у Ню Јорк у вида да ће своја сопствена начела моћи да оствари бар у Сједињеним Државама.

Директор: ЖИВО ВИЋЕН